

Ільченко С.І., Мишина Н.В., Єфанова А.О.

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВІВ НАВЧАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ТА СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ З КРАЇН БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Сучасна система вищої освіти здійснюється в нових соціально-економічних і політичних умовах, які визначають як перспективи розвитку освіти, так і пов'язані з цим деякі проблеми освіти. Можна побачити певні суперечності в освітньому процесі ВНЗ між вимогами до професійної підготовленості випускників і реальним рівнем їх готовності до здійснення професійної діяльності. Удосконалення підготовки студентів обумовлено багатьма факторами, серед яких важливим є мотивація їх навчально-професійної діяльності [1].

Під навчальною мотивацією розуміють "окремий вид мотивації, включений в діяльність навчання", а мотив навчання розуміється як "спрямованість активності учня на ті чи інші сторони навчальної діяльності" [2]. Саме тому, коли мова йде про навчальну мотивацію студента, ми, перш за все, повинні визначити, чому студент вибрав для себе навчання саме в медичному вузі [3]. Як і будь-який інший вид, навчальна мотивація визначається цілою низкою мотивів навчання.

Дослідники навчально-професійної мотивації (А.А. Реан, В.А. Якунін, Н.Ц. Бадмаєва) виділяють в її структурі сім основних мотивів: комунікативні мотиви (щоб заводити знайомства і спілкуватися з цікавими людьми та ін.), мотиви уникнення (щоб не відставати від друзів, щоб уникнути осуду і покарання за погане навчання та ін.), мотиви престижу (щоб бути в числі кращих студентів та ін.), професійні мотиви (вчуся, тому що мені подобається обрана професія та ін.), мотиви творчої самореалізації (щоб дізнаватися нове, займатися творчою діяльністю та ін.), навчально-пізнавальні мотиви (щоб придбати глибокі і міцні знання і ін.), соціальні мотиви (бо отримані знання дозволять досягти всього необхідного) [4, 5].

Оскільки успішність сучасних студентів далека від ідеалу, а в основі будь-якої діяльності, включаючи і навчальну лежать процеси мотивації, дослідження мотивів навчання є досить актуальним.

Метою даного дослідження було визначення рівня основних домінуючих мотивів навчання вітчизняних студентів-медиків та студентів-медиків Арабських країн.

Дослідження проводилось на базі кафедри пропедевтики дитячих хвороб Дніпропетровської медичної академії. У дослідженні прийняло участь 62 студенти III курсу (віком 20-21 рік), серед яких: 47 студентів з України та 15 студентів з Арабських країн. Було використано методику для діагностики учбової мотивації студентів А.А. Реана, В.А. Якуніна, в модифікації Н.Ц. Бадмаєвої, яка спрямована на визначення основних, домінуючих мотивів навчання студентів у вищому навчальному закладі.

Використовуючи модифіковану методику діагностики навчальної мотивації студентів, нами було визначено середній рівень і рангове місце різних груп мотивів, що характеризують навчальний процес студентів третього курсу Дніпропетровської медичної академії.

Структура мотивів навчання студентів III курсу Дніпропетровської медичної академії

Група мотивів	Студенти з України		Студенти з Арабських країн	
	Середній бал	Рангове місце	Середній бал	Рангове місце
Комунікативні мотиви	3,52	2	4,15	3
Мотиви запобігання невдачі	2,0	6	2,85	6
Мотиви престижу	2,61	5	3,84	7
Професійні мотиви	4,10	1	4,39	1
Мотиви	3,22	3	4,20	2

творчої самореалізації				
Учбово-пізнавальні мотиви	3,22	3	3,96	5
Соціальні мотиви	3,10	4	4,11	4

Аналіз даних таблиці дозволяє зробити висновок про те, що в процесі навчальної діяльності студентів обох груп, провідне місце займають професійні мотиви, пов'язані з прагненням студентів до отримання професійних знань і розвитку професійно важливих особистісних якостей, а також мотиви творчої самореалізації у студентів Арабських країн, пов'язані з прагненням до виявлення і розвитку своїх потенційних здібностей, і комунікативні мотиви у студентів з України, пов'язані з потребою в спілкуванні. Слід зазначити, що середні бали груп домінуючих мотивів навчання студентів, мають «високий» і «вище середнього» рівні вираженості. Найменш значимими мотивами навчання у студентів обох груп, виявилися мотиви уникнення невдачі і мотиви престижу. Необхідно відзначити, що поєднання домінуючих професійних мотивів з мотивами творчої самореалізації та комунікативними мотивами, а також відсутність переважання мотивів уникнення невдачі, є сприятливим для ефективного здійснення навчальної діяльності.

В результаті дослідження ми прийшли до висновку, що не залежно від походження студентів, домінуючі мотиви навчальної діяльності характеризують їх як особистостей товариських, комунікабельних, які легко встановлюють соціальні контакти; людей, які орієнтовані на отримання професійних знань і оволодіння професійними навичками, а також особистостей, які не бояться труднощів, готових до ризику.

Результати дослідження можуть служити основою для подальшого удосконалення процесу навчання і саморозвитку студентів. При цьому, необхідно відзначити важливу роль, яка відводиться саме викладачам

перших клінічних кафедр, тому що, чим раніше буде сформована мотивація на професійну діяльність і саморозвиток у студентів, тим ефективніше стане процес навчальної діяльності, і відповідно більш ефективним буде її результат, адже студент в даному випадку буде максимально прагнути не тільки отримати професійні знання і освоїти професійні вміння та навички, а й розвинути свої особистісні здібності.

Список використаних джерел

1. Особенности учебно-профессиональной мотивации иностранных студентов / Степина Н.В. // Перспективы развития науки в области педагогики и психологии: сборник научных трудов по итогам международной научно-практической конференции. – Челябинск, 2014. – 65 с.
2. Меламед, Д.А. Социально-психологические особенности учебно-профессиональной мотивации студентов [Электронный ресурс] // Психологическая наука и образование. 2011. №2. URL: <http://psyedu.ru/journal/2011/2/2116.phtml>
3. Онбыш Т.Е. Изучение мотивации учебной деятельности у студентов второго курса лечебного и фармацевтического факультетов / Т.Е. Онбыш, Н.С. Сергеев // Международный журнал экспериментального образования. – 2013. – №4. – С. 212-214
4. Реан А.А. Социальная педагогическая психология / А.А. Реан, Я.Л. Коломинский – СПб.: Питер, 2000. – 416 с.
5. Ільченко С.І. Стан мотивації до навчання студентів-медиків перших курсів з досвіду викладання пропедевтики дитячих хвороб / С.І. Ільченко, Н.В. Мишина, Єфанова А.О., Єфанова В.С. та ін. // Реаліз. закону України про вищу освіту у вищ. мед. та фармацевтичній освіті України: збірник Всеукр. навч.-наук. конф. з між нар. участю – Тернопіль, 2015. – С. 309-311.